

91. sz. Egyezmény

a tengerészek fizetett szabadságáról (módosított)

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1949. június 8-án harminckettedik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a Konferencia huszonnyolcadik ülészakán elfogadott, a Tengerészek fizetett szabadságáról szóló 1946. évi Egyezmény részleges felülvizsgálatára vonatkozóan,- amely kérdés az ülészak napirendjének tizenkettedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre,

a mai napon, 1949. június 18-án, elfogadja az alábbi Egyezményt, amely a "Fizetett szabadságról (tengerészek) szóló 1949. évi (módosított) Egyezmény" néven idézhető:

1. cikk

1. A jelen Egyezmény minden állami vagy magánkézben lévő, mechanikus hajtóerőművel működő tengerjáró vízi járműre vonatkozik, amely kereskedelmi célból áru- vagy személyszállítással foglalkozik, és amelyet olyan területen lajstromoztak, amelyen a jelen Egyezmény hatályban van.

2. Nemzeti törvények vagy rendelkezések határoznak arról, mely vízi járművek tekintendők tengerjáró vízi járműveknek.

3. A jelen Egyezmény nem vonatkozik

- (a) fából készült, primitív építésű vízi járművekre, mind például az arab vitorláshajók (dhow-k) és a dzsunkák;
- (b) halászattal vagy ahhoz közvetlenül kapcsolódó tevékenységekkel, vagy főkavadászattal, vagy hasonló tevékenységekkel foglalkozó vízi járművekre;
- (c) torkolati vízi járművekre.

4. Nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy kollektív szerződések a jelen Egyezmény rendelkezéseinek hatálya alól kivonhatják a kétszáz bruttó regiszter tonnánál kisebb befogadóképességű vízi járműveket.

2. cikk

1. A jelen Egyezmény minden személyre vonatkozik, aki bármilyen tevékenységet végez vízi jármű fedélzetén, kivéve

- (a) azt a kormányost, aki nem a személyzet tagja;
- (b) azt az orvost, aki nem a személyzet tagja;

- (c) azt az ápolószemélyzetet, amelynek kizárólag ápolási feladatai vannak, és azt a kórházi személyzetet, amely nem tagja a személyzetnek;
- (d) azokat a személyeket, akik kizárólag saját hasznukra dolgoznak, vagy akik kizárólag nyereség- vagy jövedeleमारányos díjazásban részesülnek;
- (e) azokat a személyeket, akik díjmentesen végzik szolgálataikat, vagy csak névleges fizetést vagy bért kapnak;
- (f) azokat a személyeket, akiknek munkáltatója a hajó fedélzetén nem a hajótulajdonos, kivéve a rádiós tiszteket vagy a vezeték nélküli távirótársaság szolgálatában álló operátorokat;
- (g) azokat a vándor dokkmunkásokat, akik nem tagjai a személyzetnek;
- (h) azokat a személyeket, akiket bálnavadász-hajókon, úszó létesítményeken, vagy más módon alkalmaznak bálnavadászat vagy hasonló tevékenység céljaira speciális, a bálnavadászokra érvényes kollektív szerződés rendelkezései által meghatározott feltételek szerint, amely rendelkezések meghatározzák a díjazás mértékét, a munkaidőt és a szolgálat más körülményeit, és amely a tengerészek szervezetének részvételével jött létre;
- (i) azokat a kikötőben foglalkoztatott személyeket, akiket nem rendszeresen alkalmaznak tengerészeti szolgálatban.

2. Az illetékes hatóság az érintett hajótulajdonosok és tengerészek szervezeteivel történő konzultáció után kivonhatja az Egyezmény alkalmazása alól azokat a kapitányokat, navigációs főtiszteket és főmérnököket, akik nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy kollektív szerződések értelmében olyan szolgálati feltételeket élveznek, amelyek az éves szabadság tekintetében nem kevésbé kedvezőek, mint az Egyezményben foglaltak.

3. cikk

1. Minden személy, akire a jelen Egyezmény vonatkozik, tizenkét havi megszakítás nélküli szolgálati idő után éves fizetett szabadságra jogosult, amelynek időtartama

- (a) hajóskapitányok, tisztek és rádiós tisztek vagy operátorok esetében nem lehet kevesebb, mint tizennyolc munkanap minden egyes szolgálati év után;
- (b) a személyzet más tagjai esetében nem lehet kevesebb, mint tizenkét munkanap minden egyes szolgálati év után.

2. Az a személy, aki legalább hat hónap megszakítás nélküli szolgálati idővel rendelkezik, a munkaviszony megszűnéskor jogosult minden teljes havi szolgálati idő után másfél munkanap szabadságra, amennyiben hajóskapitányról, tisztről, vagy rádiós tisztről vagy operátorról van szó, és egy munkanap szabadságra, amennyiben a személyzet más tagjairól van szó.

3. Az a személy, akit saját hibáján kívül elbocsátottak, mielőtt letöltötte a hat havi folyamatos szolgálati időt, az elbocsátáskor jogosult minden egyes letöltött teljes szolgálati hónap után másfél munkanap szabadságra, amennyiben hajóskapitányról, tisztről, vagy rádiós tisztről vagy operátorról van szó, és egy munkanap szabadságra, amennyiben a személyzet más tagjairól van szó.

4. A szabadságra jogosultság kiszámítása szempontjából

- (a) a szolgálati jegyzékben nem szereplő szolgálatot a folyamatos szolgálat részének kell tekinteni;
- (b) azok a rövid megszakítások, amelyek nem a munkavállaló tevékenységéből vagy hibájából fakadnak, és nem haladják meg a hat hetet bármely tizenkét hónapban, nem minősülnek az őket megelőző és őket követő szolgálati időszak folyamatosságát megszakító szünetnek;
- (c) a szolgálat folyamatossága nem minősül megszakítottnak, ha azon vízi jármű vagy vízi járművek menedzsmentjében vagy tulajdonjogában változás következik be, amely(ke)n az érintett személy szolgál, illetve szolgált.

5. Az alábbiak nem tekintendők a fizetett éves szabadság részének:

- (a) állami és szokásos ünnepnapok;
- (b) a szolgálat megszakítása betegség vagy sérülés miatt.

6. Nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy kollektív szerződések rendelkezhetnek a jelen Egyezmény értelmében járó éves szabadság megosztásáról, vagy annak összevonásáról a következő évi szabadsággal.

7. Nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy kollektív szerződések nagyon kivételes körülmények között, ha a szolgálat úgy kívánja, előírhatják a jelen Egyezmény alapján járó éves szabadság készpénz-kifizetés formájában történő megváltását, amelynek összege az 5. cikkben szabályozott díjazás mértékével legalább megegyező mértékű.

4. cikk

1. A jog szerint járó éves szabadságot kölcsönös megállapodás alapján kell kiadni az első olyan alkalommal, amikor a szolgálat feltételei azt megengedik.

2. Egyetlen személyt sem lehet beleegyezése nélkül arra kötelezni, hogy az őt megillető éves szabadságot olyan helyen vegye ki, amely nem az alkalmazási területén található kikötő, vagy hazai területen található kikötő. Ennek a rendelkezésnek megfelelően a szabadságot a nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy kollektív szerződés által engedélyezett kikötőben kell kiadni.

5. cikk

1. Minden személy, aki a jelen Egyezmény 3. cikkében leírtaknak megfelelően kiveszi éves szabadságát, a szabadság teljes időtartamára megkapja szokásos díjazását.

2. Az előző bekezdés értelmében a szokásos kifizetendő díjazást, amely egy megfelelő összegű napidíjat is magában foglalhat, a nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy kollektív szerződés által előírt módon kell kiszámítani.

6. cikk

A 3. cikk 7. bekezdésében foglalt rendelkezések alapján semmisnek tekintendő bármely olyan megállapodás, amely az éves fizetett szabadsághoz való jogról való lemondást tartalmaz.

7. cikk

Az a személy, aki elhagyja a szolgálatot, vagy akit munkáltatója a szolgálatból elbocsát, mielőtt az érintett személy az őt megillető szabadságot kivette volna, a jelen Egyezmény értelmében őt megillető szabadság minden egyes napjára vonatkozóan megkapja az 5. cikk által szabályozott mértékű díjazást.

8. cikk

A jelen Egyezményt ratifikáló minden tagállam biztosítja az Egyezmény rendelkezéseinek hatékony érvényesülését.

9. cikk

A jelen Egyezmény egyetlen rendelkezése sem befolyásol egy olyan törvényt, döntést, szokást vagy a hajótulajdonosok és a tengerészek között létrejött megállapodást sem, amely a jelen Egyezményben foglaltaknál kedvezőbb feltételeket biztosít.

10. cikk

1. A jelen Egyezmény hatályát biztosíthatják

- (a) törvények vagy rendelkezések;
- (b) a hajótulajdonosok és tengerészek között létrejött kollektív szerződések; vagy
- (c) a törvények vagy rendelkezések és a hajótulajdonosok és tengerészek között létrejött kollektív szerződések kombinációja.

Az Egyezményben felsorolt eseteket kivéve a jelen Egyezmény rendelkezései vonatkoznak minden olyan vízi járműre, amelyet a ratifikáló tagállam területén lajstromoztak, és minden személyre, aki ilyen vízi járművön teljesít szolgálatot.

2. Abban az esetben, ha a jelen Egyezmény bármely rendelkezésének hatályát a jelen Egyezmény 1. cikkében foglaltaknak megfelelően kollektív szerződés biztosítja, akkor a jelen Egyezmény 8. cikkében foglaltak ellenére az a tagállam, amelynek területén a kollektív szerződés érvényben van, nem köteles a 8. cikkel összhangban semmilyen intézkedést sem tenni az Egyezmény azon rendelkezéseinek tekintetében, amelyek hatályát kollektív szerződés biztosítja.

3. A jelen Egyezményt ratifikáló minden tagállam tájékoztatja a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatóját azokról az intézkedésekről, amelyek útján az Egyezmény alkalmazásra kerül, ideértve minden olyan kollektív szerződés részleteit, amelyek az Egyezmény bármely rendelkezésének hatályát biztosítják, és érvényben vannak abban az időpontban, amikor a tagállam az Egyezményt ratifikálja.

4. A jelen Egyezményt ratifikáló minden tagállam kötelezettséget vállal arra, hogy tripartit delegáció útján részt vesz a kormányokat és a hajótulajdonosok és tengerészek szervezeteit képviselő, és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Közös Tengerészeti Bizottságának tanácsadói minőségben résztvevő képviselőit is magában foglaló bármely bizottság munkájában, amelyet abból a célból hozhatnak létre, hogy megvizsgálja az Egyezmény hatályának biztosítására tett intézkedéseket.

5. A főigazgató az említett bizottság elé terjeszti a fenti 3. bekezdés értelmében hozzá eljuttatott információk összefoglalóját.

6. A bizottság áttekinti, hogy a vele közölt kollektív szerződések teljes mértékben biztosítják-e a jelen Egyezmény rendelkezéseinek hatályát. Az Egyezményt ratifikáló minden tagállam kötelezettséget vállal arra, hogy fontolóra veszi azokat a megfigyeléseket vagy javaslatokat, amelyeket a bizottság az Egyezmény alkalmazásával kapcsolatban tesz, továbbá kötelezi magát arra, hogy az 1. bekezdésben említett kollektív szerződéseket létrehozó munkáltatók és munkavállalók szervezeteinek figyelmét felhívja az említett bizottság által tett megjegyzésekre vagy javaslatokra, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy milyen mértékben biztosítják az ilyen megállapodások az Egyezmény rendelkezéseinek érvényesülését.

11. cikk

A Fizetett szabadságról (tenger) szóló 1936. évi Egyezmény 17. cikke szempontjából a jelen Egyezmény úgy tekintendő, mint az említett Egyezményt módosító Egyezmény.

12. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

13. cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai közül csak azokra nézve kötelező, amelyeknek ratifikációit a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. A jelen Egyezmény azon időponttól számított hat hónap múlva lép hatályba, amikor az alább felsorolt országok közül kilenc ratifikációját a főigazgató nyilvántartásba vette: Amerikai Egyesült Államok, Argentín Köztársaság, Ausztrália, Belgium, Brazília, Kanada, Chile, Kína, Dánia, Finnország, Franciaország, az Egyesült Királyság, Görögország, India, Írország, Olaszország, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Svédország, Törökország és Jugoszlávia. A kilenc ratifikáló ország közül legalább öt országnak minimálisan egymillió bruttó regiszter tonna befogadóképességű flottával kell rendelkeznie. Ez a rendelkezés az Egyezménynek a tagállamok által történő korai ratifikációja megkönnyítése és ösztönzése céljából került megfogalmazásra.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden további tagállamra nézve hat hónappal azután lép hatályba, hogy a tagállam részéről történt ratifikációt nyilvántartásba vették.

14. cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezményt első hatálybalépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Az a tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tízéves időszak lejártá utáni egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, újabb tízéves időszakra kötelezettségben marad. Ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

15. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet valamennyi tagállamát köteles értesíteni a Szervezet tagállamai által vele közölt valamennyi ratifikáció, illetve felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. A főigazgató a második ratifikáció nyilvántartásba vételéről küldött értesítésével egyidejűleg felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét az Egyezmény hatálybalépésének időpontjára is.

16. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikkek rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vett ratifikációkat és felmondásokat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikke értelmében, valamennyi részletükben megküldi az Egyesült Nemzetek főtitkárának nyilvántartásba vétel céljából.

17. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa minden tíz éves időszak elteltével jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

18. cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, akkor az új Egyezmény eltérő rendelkezése hiányában

(b) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 14. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;

(c) az új módosító Egyezmény hatályba lépésének napján lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

19. cikk

A jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.